

Raam I

Film: Nieuw Land - Oude Geschiedenis

I.0.1: http://youtube.com/watch?v=sH-5HXCuWv0&list=UUCuKuAnn02dCNH5Qlw0or2w&index=10&feature=plpp_video

Film: Bij de aanleg van het belevingscentrum Netl in Kraggenburg zijn restanten van een oud scheepswrak gevonden. Arent Vos legt uit.

I.0.2: http://youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=9Yef9NjZww

Film: Schokland: Van eiland naar polder

I.0.3: http://youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=7y6krfAsl5o

Venster 1

Reconstructie van een snuivende wolharige neushoorn; schofthoogte 140 cm (Manimal Works).

I.1.1: <http://www.manimalworks.com/paginas/kaartenreconstructie/kaartwolharigeneus02.html>

Wolharige mammoet (Collectie Museum Schokland)

I.1.2: Museum Schokland

Swifterbantmensen leefden van jacht, visvangst en het verzamelen van voedsel en andere grondstoffen. In de jaren vijftig van de 20e eeuw werden hiervan de eerste vondsten rond Schokland gedaan. Afgebeeld is een geweebijl gevonden op kavel P14. (Collectie Museum Schokland)

I.1.3: Museum Schokland

Film: Vondst Swifterbantskelet op vindplaats 5.

I.1.4: <http://youtube.com/watch?v=Zhl1Xv4wEVc>

Swifterbantmensen bewoonden zesduizend jaar geleden het gebied dat nu Flevoland heet. De zogenaamde hoofdman van Swifterbant. Het skelet heeft een hoofdtooi van barnstenen kralen. (Nieuw Land)

I.1.5: <http://www.regiocanons.nl/flevoland/flevoland/swifterbantcultuur/media/swifterbantman>

Boomstamkano in het Kadoelerveld. Op 4 september 2003 is door een medewerker van Natuurmonumenten een eiken boomstamboot aangetroffen in het Kadoelerveld. De boot is goed gebruikt en gesleten. De boot vertoont een uitgespaarde dwarsrichel; tevens zijn in de bodem twee kleine verhogingen uitgespaard. (Thijs J. Maarleveld, Syddanks Universitet, Esbjerg, 2009).

I.1.6: <http://www.scribd.com/doc/23191877/Kadoelerveld>

3700 jaar oude afdrukken van koeienpoten gevonden bij Schokland, 1987(Fotocollectie Nieuw Land doc.nr. 10005674, Gemeente Noordoostpolder, foto: Hans Veenhuis).

I.1.7: *Internetbron (niet) meer beschikbaar*

Kaart van Nederland in Romeinse tijd. Tekening van de Utrechtse jurist en oudheidkundige Arnoldus Buchelius (1565-1641). (Universiteitsbibliotheek Utrecht)

I.1.8: <http://www.nieuwlandergoed.nl/studiecentrum/canon-van-flevoland/flevo-lacus,-12-voor-christus---400-na-christus,-12-voor-christus---400-na-christus>

Venster 2

Gedeelte uit "De geschiedenis van het Eiland Urk" van C de Vries (Drukkerij Ph. Zalsman, Kampen).

I.2.1: <http://home.hccnet.nl/jacob.snoek/uit%20boek%20het%20eiland%20Urk.html>

De Romeinen die over Flevum schreven verbleven niet graag op dit water: als ze 's nachts met hun boten stil lagen in het meer, kon het zo maar gebeuren dat een drijvend eiland, soms met bomen en al, de boten raakte, zo schrijft Plinius in zijn Naturalis Historia. (Biblioteca Medicea Laurenziana; Foto I, Sailko)

I.2.2: http://nl.wikipedia.org/wiki/Naturalis_historia

Veenlandschap

I.2.3: <http://www.nlnatuur.nl/Album/1-Landschap/Schiermonnikoog/slides/Kwelder%2010.html>

Afbeelding toont een doorsnede door een rivierduin aan de zuidpunt van Schokland. Het duinzand heeft een geelbruine kleur. Daarboven door bodemzuren uitgelooft zand. Op het zand ligt een donkerbruin veenpakket. Een grijs, schelprijk kleipakket (verploegd voor de landbouw) dekt zowel het veen als de rivierduin af. Dit kleipakket is een Zuiderzeeafzetting. (uit "De ondergrond van Schokland" door Ronald van Balen, 2008)

I.2.4: <http://www.falw.vu/~balr/pubs/schokland.pdf>

Film: De Romeinen in Nederland.

I.2.5: http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20030623_romeinen02

Venster 3

De overstromingen bij Schellingwoude in 1916. Op 13 en 14 januari 1916 voltrok zich in Nederland een watersnood rond de Zuiderzee. (Stichting Rijksmuseum het Zuiderzeemuseum, Enkhuizen)

I.3.1: <http://www.geschiedenis24.nl/nieuws/2011/mei/De-Watersnoodramp-van-1916.html>

Ook op Schokland steeg het water tot ongekende hoogte. Dat is nu nog te zien aan de vloedmerken (1825 en 1916) op de muur van de kerk in Middelbuurt (Foto's Museum Schokland).

I.3.2: <http://www.schokland.nl>

Film: Watersnoodramp 1916

I.3.3: <http://youtube.com/watch?v=WF9yiDDKWtI>

Stadszegel van Harderwijk uit 1280, waarop een kogge van Hanze-kooplieden is afgebeeld. (Nieuw Land, Sociaal Historisch Centrum voor Flevoland; A.J. Boekhoven)

I.3.4: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlid=405515>

In het drooggelegde land van de Noordoostpolder wordt een 500 jaar oud schip uitgegraven, 1944.(Foto ANP-van Buiten)

I.3.5: <http://www2.anp-archief.nl/page/239383/nl>

Tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) waarin de Nederlanders tegen de Spanjaarden vochten was de Zuiderzee het toneel van een grote zeeslag. De Watergeuzen wisten Amsterdam, dat toen nog in Spaanse handen was, te blokkeren. Een Spaanse vloot, onder aanvoering van generaal Bossu, probeerde de blokkade van 24 lichtbepapende schepen te breken en dit resulteerde op 11 oktober 1573 in de Slag op de Zuiderzee. Maar Bossu moest zich gewonnen geven. De Spaanse opperbevelhebber Alva (don Fernando Alvarez de Toledo, bijgenaamd de IJzeren Hertog) vertrok na het mislukken van onder meer de slag op de Zuiderzee uit Nederland. Schilder: Abraham de Verwer. Haarlem circa 1585 - Amsterdam 1650. (Rijksmuseum Amsterdam)

I.3.6: <http://www.rijksmuseum.nl/collectie/SK-A-603/de-slag-op-de-zuiderzee-6-oktober-1573>

Film: "De Zuiderzee 1927"

I.3.7: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=z0SfOsgcSQw

Zuiderzeebotter MK63.

I.3.8: http://www.varendergoedhoorn.nl/pg-27057-7-93267/pagina/info_schepen.html

Zuiderzeevisserij; tekening Peter Dorleijn (Nieuw Land, Collectie Peter Dorleijn).

I.3.9: <http://www.nieuwlandergoed.nl/studiecentrum/historisch-onderzoek/zuiderzeevisserij>

Venster 4

Kaart genaamd Seven Wolden uit ca. 1680. De wegen zijn in grijs getekend. Het riviertje de Tjonger/Kuinder is met een donkere dunne lijn aangegeven.

I.4.1: <http://www.edward-wells.nl/catalogus/index.php?categoryID=3&productID=2252>

Zilveren sterling van Henric III van Kuinre. Na zijn dood werd Henric als heer van Urk en Emmeloord opgevolgd door zijn neef Johan. (Collectie Geldmuseum Utrecht).

I.4.2: <http://www.nieuwlandergoed.nl/studiecentrum/canon-van-flevoland/de-heren-van-kuinre-en-de-hanze,-1200-1500>

Stellingwerwers tegen Friese borden

I.4.2a: <https://youtu.be/Lgro8M7xcEk>

Film: Kamper Kogge Oostwal Botterrace Vlootshouw.

I.4.3: <http://player.mashpedia.com/player.php?q=iZ2ELY91-H0>

De Kamper kogge is een reconstructie van een kogge uit de 14e eeuw. Dit schip is gebouwd naar aanleiding van de vondst van een wrak in de Flevopolders (Foto Stichting Kamper Kogge).

I.4.4: <http://www.almeredezeweek.nl/nieuws/2421595-excursie-naar-kuinre-en-kamper-kogge>

De eerste burcht van Kuinre is waarschijnlijk door het water verzwolgen. In het Burchtbos wordt deze op bescheiden wijze aanschouwelijk gemaakt.

I.4.5: <http://www.archeoroute.nl/Middeleeuwen>

Albrecht van Beieren zoals hij te zien is in het paleis van zijn familie in München, 14e eeuw.

I.4.6: http://anemaa.home.xs4all.nl/ges/personen/albrecht_van_beieren.htm

De rivier de Kuinder liep vroeger waar nu de Kuinderweg ligt; links daarvan de burcht uit 1204 en rechts de latere burcht uit 1378.

I.4.7: <http://www.warkumserfskip.nl/id54.htm>

Wapen van Gemeente Noordoostpolder

I.4.8: https://nl.wikipedia.org/wiki/Wapen_van_Noordoostpolder

Venster 5

Overzichtsfoto Terp Middelbuurt

I.5.1: Bron ontbreekt

Regiokaart 4000 v.C.

I.5.2: <http://www.schokland.org/4000vchr.jpg>

Kaart IJsselmonding/Schokland 18 eeuw (Museum Schokland)

I.5.3: <http://www.emmeloord.info/kunstindex.php/schokland/107-horizon>

"De dominee van Urk, die zou op Schokland preken, maar door het razen van de zee was hij zijn preek vergeten". Detailkaart Schokland uit 1773 door Jan Christiaan Sepp.

I.5.4: <http://www.wazamar.org/Nederlanden/VIIprovin1773/krt-45.htm>

Tekening van Schokland met loopplank; 1845

I.5.5: <http://www.spanvis.nl/Schokland/index.html>

Publicatie ontruiming Schokland. Foto: hfar

I.5.6: Foto H.F.A. Roefs, Nagele, 16 mei 2009

"Gedwongen of vrijwillig"; Film over de gedwongen ontruiming van Schokland

I.5.7: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=5nlZWccRR5g

"Geen weg terug", beeld geïnspireerd op de ontruiming van Schokland; Kiny Copinga, 2004. (Foto René en Peter van der Krogt)

I.5.8: <http://www.vanderkrogt.net/standbeelden/object.php?record=FL04bo>

Albert Hendriks Diender geboren 9-6-1826 op Schokland, op zijn stoel voor zijn huisje in Kampen. (Schokkererf nr.9, september 1988)

I.5.9: <http://www.schokkervereniging.nl/index.php/de-schokkers/geboren-schokkers/65-diender-albert-hendriks-1826-1913>

In 1907 bezocht H.T. Nieuwenhuis, onderwijzer op Urk, met een gezelschap Urker notabelen de terp Middelbuurt (Museum Schokland).

I.5.10: <https://schokland.nl/de-geschiedenis-van-schokland>

Luchtfoto Schokland in de tijd van de polderpioniers, 1950 (Museum Schokland).

I.5.11: <http://www.archeoroute.nl/Polderpioniers/>

Film: "Werelderfgoed Schokland: voormalig eiland onder historische wolkenluchten".

I.5.12: Film

Venster 6

Tussen Kraggenbrug en de Kadoelersluis staat op een met basaltblokken versterkte heuvel de Lichtwachterswoning van Oud-Kraggenburg die voor de inpoldering aan de monding van het Zwarte Water stond. (Foto Anno44, 2009).

I.6.1: Foto

Elk jaar en elk seizoen vormen de akkers in de omgeving een steeds veranderend landschap, dat zich als een kleurrijke lappendeken aan de voet van Oud-Kraggenburg vlijt. (Foto W. Paauw)

I.6.2: Foto W. Paauw, Oud-Kraggenburg

Door het aanleggen van lange leidammen langs de geul zouden deze zeeschepen met ongebroken lading, zonder gedeeltelijke lossing bij Schokland, door kunnen varen naar de haven in Zwolle. De baten zouden zowel komen van tolheffing als uit de verwachte landwinning tussen de Zuiderleidam en het vaste land boven Genemuiden. (Kaartje uit "Kraggenburg en de vaarweg van Zwolle naar zee" door Aaldert Pol en Gerrit van Hezel, uitgave IJsselacademie, 2000, Kampen; IJsselacademie publicatie 126, pagina 28 en ISBN 90-6697-114-2)

I.6.3: <http://www.kraggenburg.nl/index.php?page=historie>

Stoomboten passeren Kraggenburg, 1920. (Foto Stichting Vrienden van oud Genemuiden)

I.6.4: <http://www.emmeloord.info/oud-kraggenburg>

Lichthuis en mistbel op lichtwachterswoning Oud-Kraggenburg, begin 1900.(Museum Schokland)

I.6.5: [Internetbron \(niet\) meer beschikbaar](#)

Zoals het rond 1900 was. Op de voorgrond de zuidelijke leidam met het jaagpad naar de vaste wal. (Museum Schokland).

I.6.6: <http://www.kraggenburg.nl/index.php?page=historie>

Heden, 2010 (Foto holexpo).

I.6.7: <http://www.panoramio.com/photo/42502546>

Film: [Open Monumentendag Oud-Kraggenburg, 2010](#)

I.6.8: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=Bfrvr6-yBwc

Raam II

Film: 'Werken aan nieuw land'. Fragment uit de film "35 jaar Noordoostpolder" uit 1977. De film toont de ontginning van de Noordoostpolder vanaf 1942.

II.0.1: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=jTGq4Pia7IA

Film: "Register van de dag van gister: het verhaal van een polderpionier"; gemaakt door twee leerlingen van het Zuiderzeecollege

II.0.2: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=tpc0TEAeICs

Venster 7

Hendrik Stevin ontwikkelde het vroegst bekende plan om de Zuiderzee af te sluiten (1667). Dat plan was toen niet uitvoerbaar, maar inspireerde andere plannen die uiteindelijk leidden tot het werk van Cornelis Lely. (Bibliotheek Gemeente Rotterdam).

II.7.1: http://schatkamers.bibliotheek.rotterdam.nl/html/pages/detail.php/Natuur_en_Techniek/Molens_en_Machines/all/memorix::col1:dat3389/3

De Haarlemmermeer op een oude kaart van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Atlas Maior, Joan Blaeu, 1665.

II.7.2: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rijnland_amstelland_atlasmaior.jpg

Dr. Cornelis Lely (1854-1929), de bedenker van het Zuiderzeeproject. (Nieuw Land, Dienst der Zuiderzeewerken).

II.7.3: <http://www.nieuwlandergoed.nl/beeld/Pers/Beeldbank/6%20Cornelis%20Lely.jpg>

Expedities van Cornelis Lely naar de Zuiderzee en de Waddenzee, 1891. (Nieuw Land)

II.7.4: <http://www.nieuwlandergoed.nl/studiecentrum/themas/wieg-van-flevoland/lely>

Bij zulke stormen moest het gezin van Pieter Verschoor, lichtwachter op de Zuidpunt van Schokland, 's nachts naar het platform boven in de vuurtoren. (Foto J.J.D. de Graaf, 1921; Elsevier).

II.7.5: <http://www.gahetna.nl/collectie/afbeeldingen/fotocollectie/zoeken/weergave/detail/q/id/addccd04-d0b4-102d-bcf8-003048976d84>

Luchtfoto van het dichten van het laatste gat in de Afsluitdijk: laatste fase van de bouw/aanleg, 28 mei 1932. (Nationaal Archief-Collectie Spaarnestad).

II.7.6: <http://www.gahetna.nl/collectie/afbeeldingen/fotocollectie/zoeken/weergave/detail/q/id/sfa:col1:dat672>

Grafsteen Cornelis Lely en zijn echtgenote, Algemene Begraafplaats Den Haag.

II.7.7: <http://www.ditmonument.nl/cornelislely.html>

Venster 8

Film: "Hoe het begon: de Noordoostpolder". De film laat de inpoldering en de drooglegging van de Noordoostpolder zien in de jaren '40 van de vorige eeuw.

II.8.1: <http://www.youtube.com/watch?v=JyHI9HzkLeY>

Ongeveer 10 miljoen draineerbuizen liggen gereed om bij de drooglegging van de Noordoostpolder te worden gebruikt. Deze foto werd door de censuur 'gesperrt', 1940. (Foto ANP- Bedijs).

II.8.2: <http://www2.anp-archieff.nl/page/86975/nl>

Aanleg van de dijk van Lemmer naar Urk i.h.k.v. aanleg Noord-Oostpolder 21 juni 1938. ((Nationaal Archief-Collectie Spaarnestad).)

II.8.3: <http://www.gahetna.nl/collectie/afbeeldingen/fotocollectie/zoeken/weergave/detail/q/id/sfa:col1:dat14919>

De burgemeesters van Urk(rechts) en de burgemeester van Lemmer geven elkaar aan de Lemmerkant een hand, nadat de laatste grond is gestort in het IJsselmeer, zodat Urk geen eiland meer is en het droogmalen van de Noordoostpolder kan

beginnen, 12 oktober 1939.((Nationaal Archief-Collectie Spaarnestad).)

II.8.4: <http://proxy.handle.net/10648/6b7c3740-1ad9-102f-a76c-003048944028>

Onthulling maquette van de Noordoostpolder op de dijk bij Nagele tegenover Havenweg/Sluitgatweg, ter herinnering aan het feit dat 50 jaar geleden het laatste dijkvak om de Noordoostpolder werd gesloten. Links: B. Blikman (gedeputeerde), rechts: C. van der Wildt (hoofdingenieur-directeur van de directie Flevoland van Rijkswaterstaat), 1990. (Fotocollectie gemeente Noordoostpolder; foto Hans Veenhuis)

II.8.5: [internetbron \(niet\) meer beschikbaar](#)

De aankomst van polderwerkers bij de Ramspol in 1941. (Fotocollectie Nieuw Land, RIJP, H. Nieuwenhuis)

II.8.6: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=593241>

Waterstanden en drooggevallen oppervlak tijdens droogmalen

II.8.7: Privécollectie L. Voorberg

Toestand in het pas drooggevallen land na regen. Op de achtergrond Schokland. (Nieuw Land, Fotocollectie Directie Wieringermeer)

II.8.8: <http://www.flevolandsgeheugen.nl/page/1163/en>

Links op de voorgrond een stapeltje draineerbuizen; rechts een draagbare schaftkeet. Op de achtergrond enkele schuren. Tekening Henk Rotgans 1943-1947. (Nieuw Land).

II.8.9: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=455040>

Elektrisch Gemaal Smeenge (naam sinds 1950) bij Kadoelen. (Foto Wikimedia-pa3ems)

II.8.10: <http://rijksmonumenten.nl/monument/514772/gemaal-smeenge/kraggenburg>

Gemaal Buma bij Lemmer

II.8.11: http://www.zuiderzeeland.nl/publish/library/9/gemaal_buma.pdf

Gemaal Vissering op Urk

II.8.12: http://nl.wikipedia.org/wiki/Gemaal_Vissering#mediaviewer/Bestand:Urk-Gemaal_Vissering-4.JPG

Venster 9

Werkploeg in de Noordoostpolder tijdens het schaften. De arbeiders droegen de schaftkeet op de schouders naar een nieuwe werkplek. Regelmatig werd er 12 tot 14 uur gewerkt, onderbroken door pauzes van een half uur. (Nieuw Land; Collectie Nieuwburg)

II.9.1: <http://www.nieuwlandergoed.nl/studiecentrum/canon-van-flevoland/nederlands-onderduikersparadijs,-1941-1945>

Drainagegereedschap: leghaak, schuimschop, sleufzichtje, smalle sleufschop, 1946. (Nieuw Land, Fotocollectie RIJP)

II.9.2: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=565884>

Film: Ontginning van de Noordoostpolder. Fragment uit de film "Werkkamp Noordoostpolder" uit 1946. Deze instructiefilm toont het werk aan de ontginning van de Noordoostpolder. De arbeiders kregen onderdak in de woonbarakken.

II.9.3: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=RP0R91c7tks

Foto van drainage proefveld N vanuit helicopter,1948. (Gemeente Noordoostpolder).

II.9.4: [internetbron \(niet\) meer beschikbaar](#)

De eerste boerderij van Noordoostpolder staat op kavel R76;1-12-1942.

II.9.5: <http://www.ekodeeerste.nl/?page=Geschiedenis#>

Aanvoer van draineerbuizen per spoorweglaadkist. Keuring van de aangevoerde buizen door functionarissen van de afdeling Drainage, 1952. Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, J. Potuyt)

II.9.6: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=576279>

Graandroger in het Centraal Magazijn, Emmeloord, 1956 (Fotocollectie Nieuw Land, DW; J. van der Laan).

II.9.7: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=595251>

"Te voet van Ramspol naar Schokland", 1941. Al snel na de drooglegging begint de afbraak van een aantal gebouwen van Schokland. Op de foto een arbeider op weg van het veer te Ramspol naar het voormalige eiland. (Museum Schokland)

II.9.8: <http://www.flevolandsgeheugen.nl/4902/nl/te-voet-van-ramspol-naar-schokland-1941>

Venster 10

Ausweis voor de Noordoostpolder(Archief Nieuw Land doc.nr. 34203, Collectie H. Hellendoorn; foto niet gepubliceerd op website NLE).

II.10.1: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=418596>

Het afgebeelde vliegtuig is de Boeing 17G "Dinah Might" die op 10 februari 1944 neerkwam op kavel J107 aan de Vliegtuigweg nabij Nagele (Collectie Roel Winter).

II.10.2: <http://www.flevolandergoed.nl/home/erfgoed/noordoostpolder-2/vliegtuigwrakken-3/boeing-b-17g-dinah-might.html>

De onderduikersbank gemaakt door Wim van Doorschodt werd geplaatst op de Deel (na restauratie nu op het Harmen Visserplein). Op de bank het opschrift: "A.J. Knipmeijer, onverbreekelijk met de onderduikers verbonden 1940-1945". (Fotocollectie, Gemeente Noordoostpolder)

II.10.4: [Internetbron \(niet\) meer beschikbaar](#)

Een beeld van de grote razzia. Een tekening van Henk Rotgans. (Nieuw Land, Collectie Rotgans)

II.10.5: <http://www.flevolandsgeheugen.nl/7273/nl/de-grote-razzia-noordoostpolder-1944>

De Polenweg is een eerbetoon aan de Poolse bevrijdingsmilitairen Lipowski, Sloma, Brillowski en Pufelsky. Zij zouden aan het eind van de Tweede Wereldoorlog hebben voorkomen dat de Nazi-Duitsers de dijk bij Lemmer gingen opblazen, waardoor de Noordoostpolder weer vol zou stromen met het IJsselmeerwater. Uit nader onderzoek blijkt (zie venstertekst) dat de Polen dit verhaal zelf hebben verzonnen om zo hun levens te redden. Zij hebben dus ten onrechte enkele eerbewijzen ontvangen. (Foto pbt)

II.10.6: <http://www.panoramio.com/photo/13552768>

Binnenlandse Strijdkrachten groep Vollenhove mei 1945; .

II.10.7: <http://www.henkvanheerde.nl/vollenhove/20e%20eeuw/2wo.htm>

Harmen Visser; zowel in Emmeloord als in Vollenhove is ter nagedachtenis een Harmen Visserplein.

II.10.8: <http://www.henkvanheerde.nl/vollenhove/20e%20eeuw/Harmen%20Visser.htm>

31 mei 1945, bevrijdingsfeest te Emmeloord.

II.10.9: <http://archievenwo2.nl/archieven/archief-instelling/gemeente-noord-oostpolder>

A.J. Knipmeijer (2e van links) en S. Smeding (1e van rechts) tijdens bevrijding van Emmeloord 1945 (Fotocollectie Gemeente Noordoostpolder).

II.10.10: <http://www.nopinoorlogstijd.nl/de-bevrijding/>

Emmeloorder Marinus van der Weele legt een bloemstuk bij het gedenkteken voor Harmen Visser aan de Zeedijk bij Schoterzijl. (Foto Hans Veenhuis)

II.10.11: <http://www.destentor.nl/regio/flevoland/10981458/Vaste-bezoekers-bij-herdenking-op-dijk.ece>

Raam III

Christaller trachtte de ontwikkeling en spreiding van steden ten opzichte van elkaar te verklaren door te zoeken naar regels die aantal, grootte en ruimtelijke spreiding van deze steden bepalen. Klik op de afbeelding voor animatie van Christaller's centrale plaatsentheorie, 2007. (Avenafatua)

III.0.1: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Christaller's_central_place_theory_animation.gif

Film: Noordoostpolder vanuit de lucht (© <http://www.stockshot.nl/>)

III.0.2: <http://www.youtube.com/watch?v=BZU-xUqiq9g>

Venster 11

De strakke kavels van het ontwerp van de Noordoostpolder en de latere keuze voor de teelt van bloembollen geven het landschap vanuit de lucht een Mondriaan-achtige uitstraling. (Foto Hans Veenhuis)

III.11.1: <http://www.denoordoostpolder.nl/evenementen/10568/website-canon-noordoostpolder-5-juli-de-lucht-in/>

Verkavelingskaart van de Noordoostpolder. C. van Eesteren, 1948. (NAi)

III.11.2: <http://schatkamer.nai.nl/nl/projecten/noordoostpolder>

Noordoostpolder, plan van uitgifte. C. van Eesteren, 1947. (NAi)

III.11.3: <http://schatkamer.nai.nl/nl/projecten/noordoostpolder>

Vergezicht op Noordoostpolder 2012. (© Aerodata International Surveys; © Google)

III.11.4: <http://maps.google.nl/>

Het typische polderlandschap. Kaarsrechte wegen, grote rechthoekige kavels, boerderijen met singels. Noordoostpolder, 30-06-2011; Johannes Postweg (doorsneden door de A6), Nagele rechts aan de horizon. (© Siebe Swart)

III.11.5: <http://www.siebeswart.nl/nieuws/2012/nr-1-beeldessay-in-opdracht/>

Ook bussen verbonden de polder met het oude land. Deze bus uit Zwartsluis is op 1 augustus 1947 op weg in de nog kale polder.

III.11.6: Tijdschrift ACH LIEVE TIJDE. De historie van Flevoland en de Flevolander, Deel 6: de Flevolandse en hun verkeer en vervoer, p.95.

In 1944 besloot men om Schokland met bomenschermen als voormalig eiland visueel herkenbaar te maken. Foto uit "Monumenten in Nederland. Flevoland", Waanders Uitgevers Zwolle (2006).

III.11.7: http://www.dbnl.org/tekst/sten009monu12_01/sten009monu12_01_0004.php

Venster 12

Walter Christallers centrale plaatsentheorie toegepast bij de planning van de plaatsen in de Noordoostpolder: (a) geometrisch diagram van het voorgestelde vestigingspatroon; (b) plan van vijf nieuwe plaatsen rond Emmeloord, (c) het gereviseerde en uitgevoerde plan.

III.12.1: Arild Holt-Jensen; *Geography; History and Concepts: A student's Guide. Fourth Edition*, figure 3.3 (after: Meijer, 1981). Sage Publications Ltd, Fourth Edition, 2009

Eerste huizen in Emmeloord, 1943. (ANP- Foto Buiten).

III.12.2: <http://www2.anp-archief.nl/page/239353/nl>

Eerste bewoners betrekken hun woning, 1943. (ANP-foto Buiten).

III.12.3: <http://www2.anp-archief.nl/page/239470/nl>

Deze vruchtbare tuinen in Emmeloord zijn ruim en zeer geschikt als moestuin. (Foto Rijkswaterstaat)

III.12.4: Bron ontbreekt

De Poldertoren in aanbouw, 23 januari 1958. (Fotocollectie Nieuw Land, RIJP, J.U. Potuyt)

III.12.5: <http://www.toeninlevoland.nl/timeline/de-poldertoren/>

Plaatsing van de windwijzer op de poldertoren, 1959. (Fotocollectie Nieuw Land, RIJP, J.U.Potuyt).

III.12.6: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmldescid=610755>

De bewoners van de jonge Noordoostpolder kwamen uit verschillende delen van ons land. Dat bleef nog lang goed herkenbaar. Op de markt in Emmeloord keek in 1951 niemand ervan op dat de koopsters in klederdracht de waren bekijken. Deze dames lieten in ieder geval zien een Zeeuwse achtergrond te hebben.

III.12.7: Foto uit ACH LIEVE TIJD deel 2 De Historie van Flevoland en de Flevolandse, p.25, (Nationaal Archief-Collectie Spaarnestad).

Overzichtskartaal van de Noordoostpolder "in voorbereiding". (Rijkswaterstaat)

III.12.8: <https://beeldbank.rws.nl/MediaObject/Details/349387>

Waterkaart van het Landschap Vollenhove en Urkerland uit 1946. In 1948 zou het Urkerland omgedoopt worden in Noordoostpolder.

III.12.9: <http://www.friesscheepvaartmuseum.nl/fsm:col1:dat15730>

Film: "Ga je mee" - Winnende inzending voor prijsvraag "Buitengewoon Noordoostpolder" door Rob Bredewout, 2011.

III.12.10: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=tbPxjk4N4i8

Venster 13

Manshoog riet in de Noordoostpolder.(Nieuw Land, Directie Wieringermeer)

III.13.1: <http://www.flevolandsgeheugen.nl/page/4772/nl>

Eenzijdige boombeplanting van de Steenwijkerweg met *Populus regenerata* (1948). Op de achtergrond windschermen van fruitteeltbedrijven, 1960. (Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, J.Potuyt)

III.13.2: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmldescid=603414>

C. van Eesteren, Algemeen beplantingsplan Noord-Oostpolder, 1947. (EFL)

III.13.3: http://www.efl-stichting.nl/pub_vaneesteren_4_6.php

Appelpluk op het fruitteeltbedrijf op kavel S 53 van P.J. Provoost, 1958.(Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, J.Potuyt)

III.13.4: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmldescid=610482>

Rietorchis in het Voorsterbos. (Foto K. Althuis, Natuurmonumenten)

III.13.5: <http://www.noordoostpolder.nl/dsresource?objectid=8827&type=org>

Luchtfoto Noordoostpolder oostzijde. (Foto NLR)

III.13.6: Foto Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium NLR

Film: "Het Waterloopbos". Het Waterloopbos is onderdeel van het Voorsterbos. Dertig jaar lang deed het Waterloopkundig Laboratorium hier proeven. Met stuwen, dammen en golfslagmachines werd de werkelijkheid nagebootst.

III.13.7: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=2wdY89pT5Wo

Afwerking oude vuilstortplaats in het Kuinderbos, 1978 (Fotocollectie, Gemeente Noordoostpolder, foto Hans Veenhuis).

III.13.8: [Internetbron \(niet\) meer beschikbaar](#)

De Kuinderplas, onderdeel van het Kuinderbos (vakantiepark Eigen Wijze)

III.13.9: http://www.bungalowspecials.nl/vakantiepark_eigen_wijze.html#

Verrassend landschap met lavendelbezoekerscentrum en kwekerij.

III.13.10: Foto Frits Hakkennes, juli 2010.

Raam IV

Film: De arbeiderswoningen in Noordoostpolder zijn nog steeds aantrekkelijke huisjes (Omroep Flevoland)

IV.0.1: <http://www.youtube.com/watch?v=gikBDMouWj4>

Boerderij met schokbetonschuur, omgeving ENS, N.O.P.

IV.0.2: <http://www.archined.nl/nieuws/de-nieuwe-polderschuur/>

Venster 14

Marinus Jan Granpré Molière (links) en zijn compagnon Pieter Verhagen aan het Bergumermeer, 28 augustus 1925. (NAi)

IV.14.1: https://www.nai.nl/collectie/bekijk_de_collectie/item/_pid/kolom2-1/_rp_kolom2-1_elementId/1_260086

De Poldertoren als beeldbepalend centrum van de Noordoostpolder (ansicht Evert de Graaff).

IV.14.2: <http://www.denoordoostpolder.nl/gemeentenieuws/2260/oplossing-poldertoren-laait-nog-op-zich-wachten/>

Film: "De Poldertoren in Emmeloord"

IV.14.3: <https://youtu.be/WxQISM5d838>

Historie ontwerpgedachten Marknesse.

IV.14.4 <http://www.overzicht.nl/images/dynamic/pfd/Polderdorpen%20TOTAAL.pdf>

Van de dorpen in de Noordoostpolder zijn er zeven gebouwd als een nederzetting rond een centrale ruimte, te weten Marknesse, Ens, Luttelgeest, Bant, Creil, Espel en Tollebeek. Deze centrale ruimte is meestal een langgerekte 'brink' waarlangs winkels, woningen, openbare gebouwen, en soms aan één van de uiteinden een kerk, staan. De brink vormt als het ware een besloten ruimte, de 'huiskamer' van het dorp. In dit geval Creil. (Slagboom en Peeters Luchtfotografie B.V.; Gemeente Noordoostpolder)

IV. 14.5 http://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0171.BP00457-VS01/t_NL.IMRO.0171.BP00457-VS01_2.2.html

De architecten Van Eyck en Van Ginkel maakten het definitieve ontwerp voor Nagele, 1954. (NAi)

IV.14.6: <http://www.nieuwlandergoed.nl/studiecentrum/themas/nagele/nagele---stedenbouw>"

De kerken (hier de gereformeerde kerk) in Nagele liggen op ruime afstand van elkaar, verspreid over het open groene centrum. Omdat ze niet gelegen zijn aan een straat hebben ze geen duidelijke voor- of achterkant. Integendeel, iedere zijde heeft een krachtige architectonische vorm, ingegeven door het weidse karakter van het centrum (NAi)

IV.14.7: <http://www.nieuwlandergoed.nl/studiecentrum/themas/nagele/nagele---architectuur>

Luchtfoto van Nagele (© Siebe Swart)

IV.14.8: <http://siebeswart.photoshelter.com/image/I0000fACUJSpiyBQ>

Met uitzondering van Nagele bestaan alle dorpen voornamelijk uit Delfts rode architectuur: veelal zo goedkoop mogelijk gebouwde woonblokken met de bekende rode baksteen en orangerode pannen. Sober uitgevoerd, soms met bijzondere details. In alle dorpen bepalen deze Delfts rode woonblokken het beeld van de dorpskern, in veel dorpen ook het dorpsaanzicht.

IV.14.9: : http://dnanoordoostpolder.nl/De_Polder/Familiekenmerken

De uit 1957 daterende drielaagse flats aan de Lange Dreef te Emmeloord hebben een spaarzame decoratie in de vorm van betonnen vensteromlijstingen. ((Nationaal Archief-Collectie Rijksvoorlichtingsdienst)

IV.14.10: <http://proxy.handle.net/10648/af3459c4-d0b4-102d-bcf8-003048976d84>

Oostenrijkse woningen aan de Acacialaan, 1951. (Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, J.U.Potuyt)

IV.14.11: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlid=576900>

Oostenrijkse woning aan de Berkenlaan 6 Emmeloord is Rijksmonument, 2011. (Foto Wikimedia-pa3ems)
IV.14.12: <http://rijksmonumenten.nl/monument/514742/houten+woonhuis+van+het+type+ow/emmeloord/>

Venster 15

Voorbeeld van de Delftse School in Emmeloord: De Hoeksteen-1, 2000 (RCE, Foto A.J. van der Wal)

IV.15.1: : <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/alle-afbeeldingen/?mode=gallery&view=horizontal&q=20338292&rows=1&page=1>

Voorbeeld van de Delftse School in Emmeloord: De Hoeksteen -2, 2000 (RCE, Foto A.J. van der Wal)

IV.15.2: <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/alle-afbeeldingen/?q=20338284&mode=gallery&view=horizontal&page=1&reverse=0>

Het voormalige Kantoor van de Dienst der Zuiderzeewerken (afd. Noordoostpolder) dateert van 1948. Het gebouw heeft de stilistische kenmerken van de Delftse School, waar het een sobere variant van is. Rijksmonument 514752. (Foto Wikimedia-pa3ems)

IV.15.3: <http://rijksmonumenten.nl/monument/514752/voormalige+kantoor/emmeloord/>

Voorbeelden van de Delftse School zien we onder meer in de in Zeeasterstraat in Emmeloord die reeds tijdens de oorlog is gebouwd: kleine woningen met prachtige details in baksteen met verschillende metselverbanden. Kenmerkend zijn ook de steile kappen en de bijzondere dakkapellen (© Google Street View).

IV.15.4: <https://maps.google.nl/>

Voormalig Postkantoor en de Rooms Katholieke H. Michaëlkerk.(ansicht Evert de Graaff)

IV.15.5: <http://www.emmeloord.info/centrum/postkantoor>

Rijksmonument aan de Koningin Julianastraat, Emmeloord; twee vrijwel identieke rijtjes woningen met garages, opgetrokken in schone baksteen vanuit rechthoekige plattegronden, 2011. (Foto Wikimedia- pa3ems).

IV.15.6: <http://rijksmonumenten.nl/monument/514765/rijtje+woningen/emmeloord/>

Nagele, Gereformeerde Kerk,1962. (Foto Klaas Vermaas)

IV.15.7: <http://www.flickr.com/photos/klaasfotocollectie/4046529677/>

Kaart Nagele (© Google)

IV.15.8: <http://maps.google.nl/>

Film: Modernistisch van vorm is de uit 1960-'62 daterende R.K St.- Isidoruskerk te Nagele, die sinds 1998 als Museum Nagele in gebruik is (2002).

IV.15.9: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=NCQG3XoRPgk

Straat in Nagele, 2009.(Foto Mauritsvink)

IV.15.10: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Straat_Nagele.JPG

Weegbrug en weeghuisje met lessenaarsdak,2004 (nu in gebruik als volière). "Monumenten in Nederland, Flevoland", foto A.J. van der Wal.

IV.15.11 : <http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/alle-afbeeldingen/detail/986c3074-58f8-9c66-8c70-9c5982e267f3/media/fd1d3e03-658e-9ff5-ec53-a8fdfce969e4>

Portiekflat: De Kettingflat in Emmeloord (Foto Mercatus)

IV.15.12: <http://www.mercatus.nl/ik-zoek-een-huurwoning/wijken-en-dorpen/emmeloord/het-centrum>

Venster 16

Noordoostpolder, ontginningsboerderij 1949. (Nieuw Land, Fotocollectie Directie Wieringermeer; J. Potuyt)

IV.16.1: <http://www.flevolandsgeheugen.nl/page/2973/nl>

Boerderijen voor de Noordoostpolder bij NV Schokbeton in Kampen, 1950. (Nationaal Archief-Collectie Anefo/Harry Pot)

IV.16.2: <http://www.gahetna.nl/collectie/afbeeldingen/fotocollectie/zoeken/weergave/detail/start/3/tstart/0/q/zoekterm/schokbeton>

In 1949 en 1950 werd de eerste serie van 121 montageschuren voor akkerbouwbedrijven gebouwd.

IV.16.3: <http://www.archined.nl/nieuws/de-nieuwe-polderschuur/>

Een van de eerste boerderijen van de Noordoostpolder, aan de Uiterdijkenweg.

IV.16.4: <http://www.ekodeeerste.nl/?page=Geschiedenis#>

Prof. dr. Henri Nicolaas ter Veen

V.18.1: <http://www.nieuwlandergoed.nl/studiecentrum/themas/wieg-van-flevoland/opheffing-zuiderzeevereeniging>

"Noordoostpolder", 1946 (Nationaal Archief-collectie Anefo/Theo van Haren Noman)

V.18.2: <http://proxy.handle.net/10648/a89debde-d0b4-102d-bcf8-003048976d84>

Afwijzing voor pachter. De heer de Vries wordt bericht dat hij over onvoldoende ervaring beschikt. Hem wordt aangeraden nog tenminste een jaar ervaring op te doen bij een goede boer in de NOP of oude land. Hij wordt later in de gelegenheid gesteld te solliciteren naar een gemengd bedrijf, groot 27 tot 33 ha. (Nieuw Land).

V.18.3: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=460857>

Polderwerkers; greppels graven met de hand. 1941. (Nieuw Land, Fotocollectie Directie Wieringermeer, H. Nieuwenhuis)

V.18.4: <http://www.nieuwlandergoed.nl/beeld/Pers/Beeldbank/4%20greppels%20graven.jpg>

Boerin Visser uit Sonburg, in Noordoostpolder met paarden, 1949; (Nationaal Archief-collectie Anefo/Winterbergen)

V.18.5: <http://www.gahetna.nl/collectie/afbeeldingen/fotocollectie/zoeken/weergave/detail/tstart/0/q/zoekterm/boerin%20visser%20sonburg>

Walcherse boer in Marknesse, 1949. (Nationaal Archief-collectie Anefo/Winterbergen).

V.18.6: <http://proxy.handle.net/10648/a8cf3856-d0b4-102d-bcf8-003048976d84>

Rook en Zoon, voor verzorgde voeding. (Collectie Roel Winter).

V.18.7: <http://emmeloord.info/12-straten/94-rook>

Venster 19

Plattegrond arbeiderswoningen. (Dienst Wieringermeer, Noordoostpolderwerken).

V.19.1: <http://home.kpn.nl/keesbolle/Law.html>

Woningen voor landarbeiders, 1953. (Nationaal Archief-collectie Rijksvoorlichtingsdienst)

V.19.2: <http://proxy.handle.net/10648/af342b98-d0b4-102d-bcf8-003048976d84>

Volgens socioloog Evert Willem Hofstee (1909-1987), vanaf 1946 hoogleraar aan de Landbouwhogeschool Wageningen wilden landarbeiders het liefst in de dorpen wonen.

V.19.3: <http://www.dwc.knaw.nl/DL/levensberichten/PE00000897.pdf>

Een pachter van een fruitteeltbedrijf tekent zijn pachtakte. (Nieuw Land, Fotocollectie Directie Wieringermeer, J. Potuyt)

V.19.4: <http://www.flevolandsgeheugen.nl/page/1660/nl>

76 van de 103 pachters van de eerste uitgifte in 1947 en een aantal voormannen uit landbouworganisaties bijeen in het dorps huis van Emmeloord, 20 december 1947. Per 1 november 1947 werden in de Noordoostpolder de eerste landbouwbedrijven aan boeren toegewezen die door het Rijk waren geselecteerd. (Nieuw Land; Fotocollectie RIJP)

V.19.5: <http://www.nieuwlandergoed.nl/studiecentrum/canon-van-flevoland/maakbare-samenleving,-1942---heden>

De kleine boerderij (Nationaal Archief-collectie Rijksvoorlichtingsdienst)

V.19.6: <http://proxy.handle.net/10648/af343926-d0b4-102d-bcf8-003048976d84>

De openbare lagere school te Marknesse werd aanvankelijk ook bezocht door kinderen van protestants-christelijke en rooms-katholieke origine, ca 1949. (Collectie Roel Winter)

V.19.7: *Internetbron (niet) meer beschikbaar.*

Lucas Huizinga uit Marknesse werkte in de veertiger jaren van de vorige eeuw jaren achtereen in de ontginning van de Noordoostpolder. "Dag in dag uit sloten graven en kunstmest strooien". (Foto De Stentor/ Tom van Dijke)

V.19.8: <http://www.destentor.nl/regio/flevoland/2843489/De-hele-dag-sloten-graven-niet-voor-watjes.ece>

Venster 20

Omdat muziekvereniging Valerius uit Urk niet genoeg leden bij elkaar kon krijgen om te spelen op vlaggetjesdag in Vlaarding, vroeg men de leden van muziekvereniging Melodia uit Luttelgeest om als Urkers verkleed samen te spelen in Vlaarding (begin zestiger jaren).

V.20.1: <http://www.melodia.nl/fotoalbum/?album=1&gallery=26>

Theater 't Voorhuys kwam in 1953, naar een ontwerp van A.D. van Eck, gereed als een multifunctioneel gebouw inclusief schouwburg en beurszaal. Hier de ingang van de schouwburg in 1955 met het bronzen sculptuur De Drie Muzen van J.Bons. (Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, J.Potuyt)

V.20.2: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=805314>

Publiek voor het concert van het Overijssels Philharmonisch Orkest in de beurszaal van 't Voorhuys in Emmeloord, 1954. (Nieuw Land, Fotocollectie Directie Wieringermeer; J. Potuyt).

V.20.3: <http://www.flevolandsgeheugen.nl/page/348/nl>

Toneelvoorstelling in hotel-café-restaurant 't Voorhuys, 1954. (Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, J.Potuyt).

V.20.4: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlid=596448>

Interieur schouwburgzaal 't Voorhuys,1991. (Gemeente Noordoostpolder).

V.20.5: <http://www.emmeloord.info/centrum/schouwburg>

Het glas - in - lood - kunstwerk van kunstenaar Jan Meine Jansen werd daarbij van de sloop gered. Het kunstwerk werd gerenoveerd en hangt sinds 6 oktober 1995 in de Beurszaal. De acht panelen van het glas - in - lood kunstwerk beelden de Noordoostpolder in wording uit: vissen, landerijen en scheepswrakken. (Foto Rob Bredewout).

V.20.6: Foto Rob Bredewout (theater 't Voorhuys).

Zicht op de huidige ingang van het theater 't Voorhuys, met op het Cultuurplein ervoor een food & fashion event. (De Noordoostpolder)

V.20.7: <http://www.denoordoostpolder.nl/nieuws/9375/drukte-bij-eerste-food-fashion-event/>

Film: "Nederlandse dialecten fragmenten"

V.20.8: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=zHmcVjMzS-I

De markt als ontmoetingsplaats (1957). (Nationaal Archief-collectie Rijksvoorlichtingsdienst/Articapress)

V.20.9: <http://www.gahetna.nl/collectie/afbeeldingen/fotocollectie/zoeken/weergave/detail/q/id/af349650-d0b4-102d-bcf8-003048976d84>

Venster 21

"Vollenhover visschers varen ter vischvangst"; gezicht op voormalige buitenhaven, datum onbekend.

V.21.1: <http://www.henkvanheerde.nl/vollenhove/visserij/tervisvangst.htm>

De Vollenhover binnenhaven met het 'fort', de visserswoningen die samen het Oldehuysplein vormden,1915.

V.21.2: <http://www.henkvanheerde.nl/vollenhove/Havens/binnenhaven.htm>

De gebroeders de Boer te Vollenhove, oud- Schokkervissers, 1970. (Museum Schokland)

V.21.3: *Internetbron niet (meer) beschikbaar*

Havenhoofd Kuinre op het droge, 2008 (Foto: cermivelli).

V.21.4: <http://www.flickr.com/photos/cermivelli/3125481200/>

Ens 1954. (Nationaal Archief-collectie Rijksvoorlichtingsdienst/KLM Aerocarto).

V.21.5: <http://proxy.handle.net/10648/af347774-d0b4-102d-bcf8-003048976d84>

Het noodziekenhuis voor de polderbewerkers in Vollenhove totdat in 1967 het Dokter J.H. Jansenziekenhuis gereed kwam (1948)

V.21.6: <http://www.henkvanheerde.nl/vollenhove/20e%20eeuw/ziekenbarakken.htm>

Urk nog eiland. (Foto RWS-1583).

V.21.7: <https://beeldbank.rws.nl/MediaObject/Details/345033>

Man en vrouw in Urker klederdracht kijken naar de aanleg van de dijk van Lemmer naar Urk, waardoor Urk geen eiland meer zal zijn. Urk, 1936. Het begin van de aanleg van de Noordoostpolder. (Nationaal Archief-collectie [Spaarnestad](#))

V.21.8: <http://www.gahetna.nl/collectie/afbeeldingen/fotocollectie/zoeken/weergave/detail/start/0/tstart/0/q/zoekterm/Urk%20Lemmer%201936/q/commentaar/1>

Het dichten van het laatste gat in de dijk tussen de Lemmer en Urk,1939. (Nationaal Archief-collectie [Spaarnestad](#) / Het Leven 22).

V.21.9: <http://www.gahetna.nl/collectie/afbeeldingen/fotocollectie/zoeken/weergave/detail/q/id/sfa:col1:dat455843>

De verbindingsweg met Urk werd officieel geopend op woensdag 19 mei 1948. De feestelijke opening was georganiseerd door Urk. Vandaar dat de echtgenote van de Commissaris van de Koningin van Noord-Holland de feestelijke opening mocht verrichten.(Nationaal Archief-collectie Anefo / J.D. Noske).

V.21.10: <http://proxy.handle.net/10648/a8b6f980-d0b4-102d-bcf8-003048976d84>

De vuurtoren van Urk.

V.21.11: http://dmeijers.home.xs4all.nl/holmglen/19_vuurtorenrace.html

Film: Op Urk; Een eerbetoon aan alle vissers die in - op zee gebleven zijn. Een eerbetoon met lied en een gedicht.
V.21.12: <http://www.youtube.com/watch?v=bEaORqtjVYE>

Lub en Deborah Romkes tijdens Urkerdag 3 juni 2006. (Uit 'Oenze aigen bult dor in die vlakke polder', Maaïke van der Gaag, 2009)
V.21.13: <http://igitur-archive.library.uu.nl/student-theses/2009-0619-200552/Gaag,%20Maaïke%20van%20der.pdf>

Officieel bezoek van de leden van Gedeputeerde Staten van Overijssel aan de Noordoostpolder. Het gezelschap voor het Prof. Ter Veen Lyceum te Emmeloord, 1962. (Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, J.Potuyt)
V.21.14: <http://collectie.nieuwlanderfgoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=606864>

De provincie Flevoland is een feit. Op 9 januari 1986 liet Han Lammers de officiële handeling over aan koningin Beatrix (Nieuw Land, Fotocollectie Jan Blom)
V.21.15: <http://www.toeninflevoland.nl/timeline/provincie-flevoland-3/>

Raam VI
De aardappels zijn gepoot in de vruchtbare poldergrond, 2008. (Foto J. Baars)
VI.0.1: <http://www.nationalgeographic.nl/community/foto/bekijken/aardappelveld-en-boerderij>

Terrein van het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium in 1959. (Stichting Historisch Museum NLR)
VI.0.2: <http://www.nlrmuseum.nl/>

Film: Opening Ketelbrug, 1970.
VI.0.3: https://youtu.be/ZMCMw_thNRA

Venster 22
Haveroogst, Noordoostpolder, 1952. (© Dolf Kruger/ Nederlands Fotomuseum).
VI.22.1: [Bronraadpleging](#)

Film: Maaïwedstrijden van de Oude Trekker en Motoren Vereniging op Schokland, op 12-06-2010. (H. Lammers)
VI.22.2: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=FfohIMbhNPo

Bloembollenvelden bij Creil (Foto floraweg).
VI.22.3: <http://www.panoramio.com/photo/2015568>

Film: Tulpenroute Noordoostpolder 2009.
VI.22.4: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=te90VriZGHU

Kassen met buisleiding uit sloot. Voorgrond links: bloemkool, waarvan een gedeelte is geoogst. Op de achtergrond de Drietorensweg, 1959. (Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, J.Potuyt)
VI.22.5: <http://collectie.nieuwlanderfgoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=612660>

'De geplukte tomaat gaat in de kar'; Kom in de kas 2012.
VI.22.6: <http://www.luttelgeest.nl/album/2012/20120331-kom-in-de-kas/>

Emmeloord moet de aardappelhoofdstad van de wereld worden.
VI.22.7: <http://www.omroepflevoland.nl/nieuws/nieuwsbericht?NewsID=85827>

Boxen in de schouwburgzaal van 't Voorhuys' tijdens beursdag, 1954. (Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, J.Potuyt)
VI.22.8: <http://collectie.nieuwlanderfgoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=598389>

Opening aardappel-Seizoen 1991. Aardappelboeren testen nauwkeurig 10 verschillende soorten aardappelen w.o. bintjes, berbers, priors, bildstars e.d. (Foto ANP-Ruud Hoff).
VI.22.9: <http://www.anp-archieff.nl/page/55088/nl>

Uitbreiding windmolenpark aan de Westermeerdijk bij Espel, 1991 (Gemeente Noordoostpolder, foto Hans Veenhuis);
VI.22.10: [Internetbron niet \(langer\) beschikbaar](#)

Het oogsten van tarwe op een perceel langs de Zuidwesterringweg in de Noordoostpolder, 2011 (Foto Hans Veenhuis).
VI.22.11: <http://www.destentor.nl/regio/flevoland/9351497/Zenuwen-tijdens-de-oogst-van-tarwe.ece>

Precisielandbouw met computers en GPS (Global Positioning System) domineert nu de bedrijfsvoering (Creative Commons photo by Nachoman au).
VI.22.12: https://en.m.wikipedia.org/wiki/Global_Positioning_System

Venster 23

Bespreking met boeren in *De Beurs* te Emmeloord, door de Bedrijfsvoorlichting, 1950. (Nieuw Land, Fotocollectie Directie Wieringermeer, Hiemstra)

VI.23.1: <http://collectie.nieuwlanderfgoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=571587>

Met een klepboor werd het drainagestelsel onderhouden. De foto is genomen op proefboerderij De Kandelaar te Marknesse in de Noordoostpolder, 21 september 1956. (Nieuw Land, Vereniging voor de Bedrijfsvoorlichting van de IJsselmeerpolders)

VI.23.2: [Internetbron niet \(meer\) beschikbaar.](#)

Bedrijfschool 'De Waag' aan het Creilerpad, 1975. (Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, J.Potuyt)

VI.23.3: <http://collectie.nieuwlanderfgoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=630075>

Koningin Juliana bezocht in april 1969 het NLR dat toen feestelijk 50 jaar luchtvaartonderzoek vierde. Zij bekijkt hier een windtunnelmodel van een Fokker F2 uit 1920. (Foto Kees Mossel NLR).

VI.23.4: <http://www.erfgoednlr.nl>

Luchtfoto Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium. Linksonder gebouwen van de German Dutch Windtunnels, rechtsboven gedeelte van het Geomatica Business Park (GBP).

VI.23.5: <http://www.nlr.nl/>

Film: SpyCam Flying Guide Tour along the NLR facilities in Flevoland The Netherlands.

VI.23.6: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=Z7fWYnKHEM

Luchtfoto Waterloopbos 1969 (Foto Rob van der Kamp)

VI.23.7: http://www.waterloopbos.eu/?p=fotos_home&jaar=1969

Voormalig hoofdgebouw van het Waterloopkundig Laboratorium huisvest tegenwoordig het Geomatica Business Park

VI.23.8: <http://www.geomaticspark.com/>

Op de 3,5 km lange wittepaaltjesroute ('de Havenroute') in het Waterloopbos komt u langs de verschillende modellen die er ooit door het Waterloopkundig Laboratorium zijn gebouwd. (©Waterloopbos.eu)

VI.23.9: http://www.waterloopbos.eu/index.php?p=wandelen_home&route=wittepaaltjesroute

Film: Het Waterloopkundig Laboratorium 1941. (Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid)

VI.23.10: <http://www.youtube.com/watch?v=Q-2JCCTyMGg&sns=em>

Het Waterloopkundig Laboratorium in de gloriejaren. In de Golfbak werd onderzoek verricht naar het afsluiten van sluitgaten. Een sluitgat is de laatste opening die overblijft bij de afsluiting van zeegaten, zoals bij de Deltawerken. (Foto van Maar ©Waterloopbos.eu)

VI.23.11: http://www.waterloopbos.eu/index.php?p=modellen_home&model=M995

Venster 24

Het monument van de 4 leeuwenbeelden op De Deel, Emmeloord, 1953

VI.24.1: <http://collectie.nieuwlanderfgoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=570756>

De Drie Muzen van Jan Bons, 1953. (Foto Hans Veenhuis)

VI.24.2: [Internetbron niet \(meer\) beschikbaar.](#)

Afscheid van de heer A.D. van Eck, hoofd van de bouwkundige afdeling Rijksdienst IJsselmeerpolders. 1-12-1964. (Gemeente Noordoostpolder).

VI.24.3: [Internetbron niet \(meer\) beschikbaar.](#)

Monument Noordoostpolder ('Ketelhuisje'), van Frans Bolink en Gerard Koopman, baksteen en aluminium, 1994. (Foto: M.M. Minderhoud)

VI.24.4: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d4/Monument_Noordoostpolder.jpg

Lichtwachterswoning op de noordpunt van Schokland. (Foto Wikimedia-pa3ems).

VI.24.5: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Schokland_-_Lichtwachterswoning.JPG

Halverwege de negentiende eeuw, als ijsloperschuur ('s lands magazijn) gebouwde opstal op het toenmalige eiland Schokland. Het verplaatsbare houten huisje diende als onderkomen voor de zogenaamde ijsloper. Dit was een boot waaronder glijders waren bevestigd, zodat deze als een slee over het ijs kon worden getrokken. Met de ijsloper werden vooral goederen van het vasteland naar Schokland vervoerd als de Zuiderzee bevroren was, maar ook konden met de ijsloper zieken worden vervoerd. Tegenwoordig is de schuur in gebruik als bergruimte bij het Museum Schokland op de

voormalige woonterp Middelbuurt, waar het huisje zich ook oorspronkelijk bevond. (Foto Wikimedia-pa3ems).
VI.24.6: <http://rijksmonumenten.nl/monument/526159/ijsloperschuur/ens/>

Museum Schokland, 1954. Kijkje op een gedeelte van de linkerwand van het museum, met van rechts naar links de heren: Amorides (Spanje); Dr. P. Glazema, Directeur van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek; Antonidis (Griekenland); G.D. v.d. Heide. (Museum Schokland, Directie Wieringermeer, J.Potuyt)
VI.24.7: [Internetbron niet \(niet\) meer beschikbaar](#)

Luchtfoto van Museum Schokland op de terp Middelbuurt, Schokland, 2010 (Museum Schokland).
VI.24.8: <http://www.vvnoordoostpolder.nl/activiteitenkaart/detail/63106dda-79e1-4c70-8efe-0d565361160f>

Museum Nagele.
VI.24.9: <http://www.museumnagele.nl/>

Opera- en operettevereniging LaMascotte heeft sinds haar oprichting in 1980 zo'n dertigtal producties verzorgd, o.a. "De Ontruiming van Schokland".
VI.24.10: <http://www.lamascotte.nl/repertoire.html>

De jongste balletdanseressen van het Muzisch Centrum bij het nieuwe beeld van het danseresje. (De Stentor, Foto Freddy Schinkel)
VI.24.11: <http://www.destentor.nl/regio/flevoland/10530413/Danseressje-terug-bij-Muzisch-Centrum.ece>

Opening van 't Voorhuys'. Dr.ir. S. Smeding slaat op de gong, 1953. (Nieuw Land, Fotocollectie Directie Wieringermeer, J.Potuyt)
VI.24.12: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=599133>

Hotel-café-restaurant 't Voorhuys te Emmeloord.
VI.24.13: <http://www.voorhuys.nl/>

Tulpenlied door basisschool De Triangel in theater 't Voorhuys.
VI.24.14: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=9mRTzEtHmgg

Schuurfeest Big Borrel 2006.
VI.24.15: <http://www.nkeerwatanders.nl/fotos/2006-05-06/dscf0213.html>

Venster 25
Dokter M. Rijken op de motor met een ziekenbroeder. Vanuit Vollenhove ging hij de polder in om in de arbeiderskampen ziekenrapport te houden, 1943. In 1949 vestigde hij zich als huisarts in Marknesse. 1949. (Collectie Roel Winter)
VI.25.1: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=1057863>

De ziekenbarakken bij Vollenhove.
VI.25.2: <http://www.henkvanheerde.nl/vollenhove/20e%20eeuw/vlasschuur.htm>

Het tijdelijk ziekenhuis aan de Staalstraat, 1957. (Nieuw Land, Fotocollectie Directie Wieringermeer, J.Potuyt)
VI.25.3: : <http://www.emmeloord.info/ziekenhuis>

De eerste steenlegging van het Dokter J.H. Jansenziekenhuis door mw. Tilly Jansen, 1962. (Nieuw Land, Directie Wieringermeer, J.Potuyt)
VI.25.4: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=608865>

Het Dokter J.H. Jansenziekenhuis, 1964. (Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, J.Potuyt)
VI.25.5: <http://www.emmeloord.info/ziekenhuis>

De Thuiskomst van Jacob Martijn Roosenburg, 1964. In 1964 werd het dokter Jansen Ziekenhuis in gebruik genomen. Het beeld De Thuiskomst kreeg voor de hoofdingang ziekenhuis een plaatsje. Toen in 1990 het Emmeloordse ziekenhuis fuseerde met het Zuiderzeeziekenhuis in Lelystad, verdween het beeld naar een binnenplaats. Op initiatief van fotograaf Hans Veenhuis uit Emmeloord is het in januari 2005 teruggeplaatst bij de hoofdingang (Foto René en Peter van der Krogt).
VI.25.6: <http://www.vanderkrogt.net/standbeelden/object.php?record=FL04bg>

Op 13 april 2012 legde de jongste kleinzoon van Dokter J.H. Jansen bloemen namens alle kleinkinderen bij de plaquette in het Dokter J.H. Jansenziekenhuis.
VI.25.7: <http://www.denoordoostpolder.nl/nieuws/8668/50-jaar-dokter-j-h-jansenziekenhuis-emmeloord/>

De polikliniek Antonius Ziekenhuis.
VI.25.8: <http://www.mijnantonius.nl/334/antonius-ziekenhuis-emmeloord/>

Openbare lagere school in kamp II te Ens, geopend op 15-04-1943 (Fotocollectie: Gemeente Noordoostpolder).
VI.25.9: [Internetbron niet \(meer\) beschikbaar](#)

De Julianaschool in 1946, de eerste lagere school in Emmeloord. De school was een noodschool. (Nationaal Archief-collectie Anefo/Klaas van Buiten)
VI.25.10: <http://www.gahetna.nl/collectie/afbeeldingen/fotocollectie/zoeken/weergave/detail/q/id/a8943c56-d0b4-102d-bcf8-003048976d84>

R.K. Uloschool (Bonifatius mavo) in 1954. (Fotoarchief Bonifatius mavo).
VI.25.11: <http://bonifatiusmavo.mwp.nl>

Links op de achtergrond staat de R.K. Uloschool (*Bonifatius mavo*) en aan de rechterkant de *St. Josephschool* (ansichtcollectie Evert de Graaff).
VI.25.12: <http://www.emmeloord.info/scholen>

P. Christiaanse ontwierp in 1951-'52 de openbare lagere school 'De Wending' (Zuidwend 4, Bant), een vierklassige school met personeelskamer en later speel-werklokaal, 1956 (Fotocollectie Nieuw Land, Directie Wieringermeer, J.U. Potuyt).
VI.25.13: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=594510>

Nu samenwerkingsschool De Wending
VI.25.14: <http://www.swsdewending.nl/>

Venster 26
Ketelbrug, verbinding tussen de Noordoostpolder en Oostelijk Flevoland. (Foto L.H.M. Lammers)
VI.26.1: Foto L.H.M. Lammers, Emmeloord

Tentoonstelling "Siberische Mammoeten" in het Voorhuys te Emmeloord van 15 december 1992 tot 16 mei 1993. Opening door Z.K.H. Prins Bernhard (links). Daarnaast W. Oosterhof (directeur museum Schokland) en burgemeester M.A.J. Knip. *Fotocollectie Nieuw Land (v/h doc.nr. 10005234)*, Gemeente Noordoostpolder, *foto Hans Veenhuis*.
VI.26.2: <http://www.flevolandsgeheugen.nl/7011/nl/liefde-voor-de-mammoet>

Parijs in Emmeloord. De Arc de Triomphe aan het begin van de Lange Nering, 1969. (*Fotocollectie Nieuw Land doc.nr. 10006434*, Gemeente Noordoostpolder, *foto dhr Goyenga*).
VI.26.3: <http://fotos.serc.nl/flevoland/emmeloord/emmeloord-50470/>

Koninginnedag 1994. Kroonprins Willem-Alexander maakt met zijn broer Constantijn te midden van inwoners van Emmeloord een dansje. (Foto ANP-Toussaint Kluiters)
VI.26.4: <http://www2.anp-archief.nl/page/59448/nl>

Koningin Beatrix onthult op Schokland het monument voor de binnenvaart. De Koningin is beschermvrouw van de Koninklijke Schuttevaer (Foto MG Redacties).
VI.26.5: <http://vriendenvanschokland.nl/index.php/archief/schuttevaer-monument/>

Aardappels rooien vroeger, 1995. (Foto ANP-Ben Hansen)
VI.26.6: <http://www.anp-archief.nl/page/16317/nl>

Op de internationale aardappelmanifestatie 1995 in Emmeloord werden ook uienrooi-demonstraties gehouden. De grootste aardappelbeurs van Europa die drie dagen duurt trekt steeds meer internationale exposanten en landbouwers in de aardappelteelt. (Foto ANP-Hans Steinmeier)
VI.26.7: <http://www.anp-archief.nl/page/2126337/nl>

De Nederlandse dammers Roel Boomstra (L) en Wiebe van der Wijk uit Emmeloord, tijdens het WK dammen in Emmeloord en Urk (Foto Koen Suyk©ANP).
VI.26.8: <https://www.anpfoto.nl/search.pp?page=1&ShowPicture=15572533&pos=4>

Fish-Potato run. Traject Urk-Emmeloord. Nynke Renske (links) en Wilma
VI.26.9: <http://wolliesworld.blogspot.com/2011/09/fish-potato-run.html>

Film: Fish-Potato 2011. (Menro1)
VI.26.10: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=OqXwwNOXo8M

Zuiderzeerally: start vanaf De Deel (Foto Maurice van der Sterren)
VI.26.11: <http://www.menrally.nl/2006/zr2005.htm>

Scandinaviëfair op Schokland, 2012; evenement op het voormalige eiland.
VI.26.12: <http://www.timmermanmarkt-kramen.nl/pagina/themamarkten>

Film: Een Scandinaviëmarkt op het voormalige eiland Schokland in de huidige Noordoostpolder met Zweedse gehaktballen, husky's, Noorse muziek, Pippi Langkous-verkiezing en een interview met de Zweedse consul. Volksdansen uit Zweden en dat alles met een lekker warm voorjaarszonnetje.
VI.26.13: <http://www.youtube.be/G598cpv1V10>

Vrijwilligers die gratis frites uitdelen op De Deel in Emmeloord tijdens Pieperfestival. (Foto Hans Veenhuis)
VI.26.14: Fotocollectie Hans Veenhuis

Film: Impressie van het Pieperfestival 2011 in Emmeloord, Noordoostpolder.
VI.26.15: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=eYIRjq1DkXA

Film: Gezwam rond de Dam compilatie 2010
VI.26.16: <https://youtu.be/oIGfCbnmSN8>

Polderproms 2016
VI.26.17: <https://youtu.be/B6q6aRPV8U>

Raam VII
Gemeentehuis Noordoostpolder in Emmeloord (Foto Hans Veenhuis)
VII.0.1: http://www.noordoostpolder.nl/Politiek_Organisatie/Algemeen/Gemeentehuis

Provinciehuis Flevoland in Lelystad (Foto Klaas Vermaas).
VII.0.2: <http://www.flickr.com/photos/klaasfotocollectie/4046940253/>

Venster 27
De eerste Directie van de Wieringermeer werd gevormd door v.l.n.r. ir A.L.H. Roebroek, ir S. Smeding en ir F.P. Mesu, 8 april 1930
VII.27.1: <http://collectie.nieuwlanderfgoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlid=563277>

Onderzoek in Laboratorium Noordoostpolder. Het nemen van bodemonsters, 1943. (Foto Elsevier/ Scherl Bilderdienst)
VII.27.2: <http://proxy.handle.net/10648/ade79ffe-d0b4-102d-bcf8-003048976d84>

"De burgemeester van Kampen, de heer Oldenhof ontvangt Duitse journalisten in het Raadhuis. Op de voorgrond een plaquette van de Noordoostpolder en de Zuiderzeewerken, die de Duitse journalisten verklaard werd". (Beeldbank WO2-NIOD)
VII.27.3: <http://www.beeldbankwo2.nl/detail.jsp?action=detail&recordid=1>

Eerste steenlegging door Dr. Ir. S. Smeding Beursgebouw te Emmeloord, 1953. (Nationaal Archief-collectie Anefo / Hennecke)
VII.27.4: <http://www.gahetna.nl/collectie/afbeeldingen/fotocollectie/zoeken/weergave/detail/q/id/a90b4206-d0b4-102d-bcf8-003048976d84>

V.l.n.r. de heren Minderhoud, Smeding en Otto, 1964. (Nieuwe Land, Fotocollectie RIJP, J.Potuyt)
VII.27.5: <http://www.flevolandsgeheugen.nl/page/402/nl>

Eindsituatie Zuiderzeewerken, 2005.(Dedalus from nl).
VII.27.6: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Zuiderzeewerken>

Film: Kaartjes van de Zuiderzeewerken
VII.27.7: <https://youtu.be/Ja7frnqnnS0>

Venster 28
Het gebied van de gemeente Vollenhove dat per 7 augustus 1942 werd overgeheveld naar het openbaar lichaam "De Noordoostelijke Polder". (© Google Maps, Andreas). Zie ook overdrachten vanuit Genemuiden (met Oud-Kraggenburg) en Kampen (met Schokland).
VII.28.1: <http://maps.google.nl/maps/ms?gl=nl&ptab=2&ie=UTF8&oe=UTF8&msa=0&msid=213442780479770568825.0004ae2a1c54cd441fbf2>

Dr.ir. S. Smeding in zijn werkkamer op het kantoor van de Directie van de Wieringermeer te Zwolle, 4 februari 1948 (Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, J.U. Potuyt) (Nieuw Land Erfgoedcentrum)
VII.28.2: <http://collectie.nieuwlanderfgoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlid=560037>

Tijdelijk raadhuis Gemeente Noordoostpolder 1953. (Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, Directie Wieringermeer, Potuyt)
VII.28.3: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=568527>

De nieuwgekozen poldercommissie in eerste vergadering bijeen, 1951. (Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, J. Potuyt)
VII.28.4: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=576696>

Afscheid van dr.ir. S. Smeding als directeur/landdrost. Vertrek uit het voorlopig Raadhuis, 1954. (Nieuw Land, Fotocollectie Directie Wieringermeer, J. Potuyt)
VII.28.5: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=595758>

F.M. van Panthaleon baron van Eck, de eerste burgemeester. (Gemeente Noordoostpolder)
VII.28.6: <http://www.toeninflevoland.nl/timeline/de-eerste-burgemeester-2/>

F.M. van Panthaleon baron van Eck en zijn echtgenote werden op 5 juli 1962 feestelijk ingehaald. (Gemeente Noordoostpolder)
VII.28.7: <http://www.toeninflevoland.nl/timeline/de-eerste-burgemeester-2/>

Venster 29
Provincie Flevoland, impressie van het landschap en indeling van gemeenten, 2012. (Kaart Janwillemvanaalst)
VII.29.1: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Flevoland>

Op 15 februari 1985 hield de Tweede Kamer een hoorzitting over de instelling van de provincie Flevoland. De hoorzitting werd gehouden in 't Voorhuys in Emmeloord. Burgemeester van Lelystad J.P.A. Gruijters sprak namens de zes gemeenten. (Nieuw Land, Fotocollectie RIJP, D. Huizinga)
VII.29.2: <http://www.flevolandsgeheugen.nl/page/3684/nl>

Overzicht van het nieuwe tracé bij Ens, januari 2011. (Rijkswaterstaat).
VII.29.3: [Internetbron niet \(meer\) beschikbaar](#)

De nieuwe brug bij Ramspol met de balgstuw. (Rijkswaterstaat)
VII.29.4: <http://www.stichtingmilieunet.nl/andersbekekenblog/energie/de-eerste-energieneutrale-brug-ter-wereld-de-ramspolbrug-over-het-hollandse-ramsdiep.html>

Film: IJsselTV - Plaatsing brugklep nieuwe Ramspolbrug (versneld), 2012.
VII.29.5: <http://www.youtube.com/watch?v=2bVwum64CqM>

Waterkaart Noordoostpolder (Waterschap Zuiderzeeland)
VII.29.6: [link niet \(meer\) beschikbaar](#).

Wateroverlast in Tollebeek 1998. (Persbureau Noordoost - Foto Peter Wouda)
Zie: www.noordoost.nl/cms/
VII.29.7: <http://www.cybercomm.nl/~pwouda/water1.html>

Venster 30
Officieel bezoek van de leden van Gedeputeerde Staten van Overijssel aan de Noordoostpolder. Het gezelschap aan de voet van de poldertoren op de Deel, 1962 (Nieuw Land, Fotocollectie Directie Wieringermeer, J. Potuyt)
VII.30.1: <http://collectie.nieuwlandergoed.nl/AtlantisPubliek/detail.aspx?xmlidescid=606867>

Luchtfoto Emmeloord, 1952. (Foto ANP-G.v.d. Werff)
VII.30.2: <http://www.anp-archief.nl/page/240644/nl>

Luchtfoto Emmeloord 2005, belangrijke vestigingsplaats voor nieuwe bedrijvigheid. (Debot uit nl)
VII.30.3: http://nl.wikipedia.org/wiki/Bestand:Emmeloord_20041105_2379.jpg

Knooppunt Emmeloord A6 N50 Vogelkop, 2011. (Foto Jan Rijpma).
VII.30.4: <http://www.panoramio.com/photo/45996868>

Indicatief tracé Zuiderzeelijn, 2006. (Projectorganisatie Zuiderzeelijn)
VII.30.5: [Internetbron niet \(meer\) beschikbaar](#)

Officiële foto-impressie van het toekomstige windmolenpark aan weerszijden van de westelijke dijk van de Noordoostpolder, 2011. (Koepel Windenergie Noordoostpolder)
VII.30.6: <http://www.nrc.nl/nieuws/2011/01/06/definitief-besluit-over-windmolenpark-bij-urk/>

De 9-holes golfbaan, gebouwd op de voormalige vuilstortplaats, is de hoogste 'links'-baan beneden zeeniveau. Golfclub Emmeloord won de Noordoostpolder promotieprijs 2010. (Foto Evelien Sikkema)

VII.30.7: <http://www.golfclub-emmeloord.nl/default.aspx?PageID=20&album=18>

Gemeente Noordoostpolder geeft in het jubileumjaar 2012 meer kleur aan haar imago. Burgemeester Aucke van der Werff illustreerde dit nieuwe elan met het bontgekleurde tapijt in de vernieuwde raadszaal. (De Noordoostpolder)

VII.30.8: <http://www.denoordoostpolder.nl/evenementen/10508/jubileumuitvoering-raadsvergaderingen-noordoostpolder/>
